

ALGEMENE VERGADERING 2010

Toespraak door de heer Martin VERSCHELDE

Secretaris-generaal van Intermixt

Mijnheer de burgemeester en schepenen van Moeskroen,
Mijnheer de voorzitter,
Geachte dames en heren,

Het jaarverslag van Intermixt voor het werkingsjaar 2009 werd u recent bezorgd en u kunt het ook raadplegen op de website van Intermixt

Aan mij de eer om dit verslag toe te lichten.

De recessie die in het laatste kwartaal van 2008 Europa en België in haar greep had, heeft in 2009 haar sporen nagelaten. Niettegenstaande de overheidsmaatregelen in 2009 het recessiespoek bezworen hebben, is het in 2009 ingezet economisch herstel nog erg fragiel.

De economische activiteit van het land vertaalt zich ook in de evolutie van het elektriciteitsverbruik. Zo noteert men een scherpe terugval van het elektriciteitsverbruik vanaf oktober 2008 ingevolge de economische neergang. Dit verlaagde verbruik heeft zich in 2009 deels voortgezet. Zo lag het verbruik van december 2009 weliswaar hoger dan in december 2008, maar nog steeds meer dan 6 % lager dan in december 2007.

De tegenvallende economisch relance van 2009 is, zoals vorig jaar gesteld, nefast voor het wijzigingstraject dat de netsector zich voor de volgende decade heeft uitgezet. Vooreerst resulteren de slecht functionerende kapitaalmarkten in een relatief hogere financieringskost. Tevens is men steeds meer aangewezen op middellange termijnfinanciering omdat langetermijnleningen van meer dan 7 jaar uit de markt geprijsd zijn.

De ondermaatse economische prestaties van 2009 resulteerden ook in een elektriciteitsverbruik dat onder het distributieverbruik lag dat voor 2009 gebudgetteerd was. Dit heeft zich in 2009 in een tekort aan distributieopbrengsten vertaald. Deze omzetverliezen zullen – mochten zij in 2010 verder uitgediept worden – wellicht op termijn tot een groeivertraging op het vlak van de grid-investeringen leiden.

Via Cedec volgden wij de besprekingen op die aan het derde energiepakket van de Europese Commissie gewijd werden. De twee richtlijnen en drie verordeningen waaruit dit wetgevend pakket bestaat, moeten tegen uiterlijk maart 2011 van toepassing zijn.

Het 3de energiepakket wenst het reglementair kader te verfijnen om een betere voedingsbodem te creëren voor een effectievere openstelling van de energiemarkten. Daartoe voorzien deze nieuwe regels in:

- Een verdere scheiding van de productie- en leveringsactiviteiten van de transportnetactiviteiten. Via deze ontvlechting wil men homogenere concurrentievoorwaarden bewerkstelligen en discriminerend gedrag bij de exploitatie van de transportnetten voorkomen. Voor deze opsplitsing kan tussen drie formules gekozen worden: vooreerst een volledige eigendomsontvlechting waarbij geïntegreerde energiebedrijven hun netactiviteiten afstoten en ook twee alternatieven de “Independent System Operator” (ISO) en de “Independent Transmission Operator” (ITO).

Belangrijk hierbij is dat België, dat al voor de eigendomsontvlechting koos, niet meer voor de twee alternatieven ISO en ITO kan opteren, omdat deze als minder volwaardig moeten aanzien worden. Noteer tot slot dat minderheidsbelangen van producenten/ leveranciers in transportnetbeheerders mogelijk blijven, mits deze groepen geen beleidsbepalende invloed kunnen uitoefenen.

- Het verbeteren van de markttransparantie op het vlak van de netwerk- en leveringsactiviteiten door een betere informatieverstrekking naar de marktactoren en de consumenten toe. Zo wordt gesteld dat tegen 2020 maar liefst 80 % van de eindafnemers toegang moet krijgen tot slimme meters, onder voorbehoud van positieve resultaten van een economische studie.

- Het versterken van de rechten van de consumenten door het opleggen van strenge verplichtingen aan de lidstaten inzake de bescherming van de kwetsbare consumenten.
- Het verstevigen van de werkingscontext voor de nationale regulatoren ter bevordering van een efficiëntere marktregulering, waarnaar wij uitzien. Dit wil men bereiken door het verduidelijken van de bevoegdheden van regulatoren, het institutionaliseren van de samenwerking tussen hen via een Europees agentschap - ACER genaamd - en het bevorderen van het overleg tussen de transmissieoverheidsinstanties via de zgn. Entso-platforms.

De omzetting van het 3de Europese energiepakket in het Belgisch recht wordt van nabij gevolgd, zodat het belang van de consumenten en marktactoren maximaal wordt behartigd via de creatie van minder stroef werkende energiemarkten.

De anticipatie van de Belgische transmissiesector op de ontvlechtingvereisten voorgeschreven door het 3de Europees wetgevend pakket, resulteerde in belangrijke wijzigingen bij Publigas en Publi-T. Vorig jaar werd bericht dat de verplichting van Suez om zijn meerderheidsbelang in Distrigas te verkopen, ook Publigas er toebracht zijn Distrigas-participatie aan ENI te verkopen.

Tot midden 2008 had Suez ook een participatie van 57,25% in Fluxys, terwijl Publigas een 32,72% belang in Fluxys had. In twee opeenvolgende aankoopbewegingen waarbij Suez een globaal pakket van 18,75% aan Fluxys-aandelen verkocht, verwierf Publigas reeds in juni 2009 een meerderheidsbelang van 51,47 % in Fluxys.

De zogenaamde “wet Magnette”, die vooruitloopt op de omzetting van het 3de Europees energiepakket, verplicht GDF/Suez ertoe zijn resterende participatie van 38,50% af te bouwen tot maximaal 24,99% van de Fluxys-aandelen.

Uiteindelijk besliste GDF/Suez om zijn volledig aandelenpakket in Fluxys van de hand te doen. Publigas oefende zijn voorkooprecht op deze aandelen uit, waardoor Publigas thans een belang van 89,87% in Fluxys heeft. Het ligt in de bedoeling van Publigas zijn participatie in Fluxys terug te brengen naar een meerderheidsbelang zonder de controle over Fluxys in het gedrang te brengen.

De schaduw die de 3de Europese richtlijn voor de elektriciteitssector vooruitwerpt schudt eveneens de Belgische elektriciteitstransportsector dooreen. De door Europa vooropgestelde

eigendomsontvlechting maakt immers dat de netbedrijven op korte termijn geen deel meer mogen uitmaken van vertikaal geïntegreerde elektriciteitsgroepen. Het voormelde noopt tot een internationale consolidatie van de transportbeheerders.

De overname van het Duitse transportnet 50 Hz door Elia kadert in deze context. De verwerving van 50 Hz van de Zweedse groep Vattenfall verantwoordt zich bovendien door de toename van de hernieuwbare productie via off shore windparken die sterke aanpassingen aan de netten zal vergen. Hierbij zullen deze netten internationaal moeten versterkt worden om het onvoorspelbaar karakter van de windenergie op te vangen.

Los van deze overname werd Publi-T geconfronteerd met de beslissing van GDF Suez om - gelet op de toenemende vraag tot verdere unbundling – zijn participatie in Elia van 24,35 % te verkopen. Ondertussen heeft Suez de verkoop van haar participatie in Elia kunnen afronden. Belangrijk hierbij is dat Publi-T een bijkomend belang van 12,5 % in Elia van Suez heeft kunnen verwerven, waardoor Publi-T thans een 45 %-participatie in Elia heeft en als enige de controle over Elia heeft. Het resterend belang dat Suez in Elia behield - namelijk een belang van iets meer dan 11 % - werd in beursgenoteerde Elia-aandelen omgezet en bij financiële groepen geplaatst.

Voor ons land resulteren deze wijzigingen in een volledige hertekening van krachtsverhoudingen op het vlak van het energietransport. Waar tot voor kort Suez de controle of minstens de co-controle over de Belgisch vervoersnetten had, zijn het nu de gemeenten die deze vitale sector beheren.

Zoals aangekondigd in het vorig jaarverslag vond in 2009 een verdere reorganisatie van de Waalse energiemarkt plaats. Dit zorgde er onder meer voor dat de Waalse gemeenten hun belang in hun gemengde DNB's dienden te versterken. De openbare sector diende aldus in 2009 70% van de kapitaalaandelen te bezitten; een percentage dat eind 2018 zelfs 75% moet bedragen. Zonder in detail te treden kan gesteld worden dat op 30 juni 2009 de 1ste fase van de verkrijging van deze aandelen quasi gerealiseerd was.

Ook in de Vlaamse gemengde DNB's versterkten de Vlaamse gemeenten hun kapitaalparticipatie. Dit gebeurde door de inschrijving door de gemeenten op een nieuwe categorie van aandelen de zogenaamde E-aandelen en dit voor een globaal bedrag van 126,5 miljoen euro. Karakteristiek voor deze aandelen is dat deze geen stemrecht hebben en dat zij vergoed worden in functie van de verhouding van het globaal eigen vermogen van de DNB ten opzichte van het geïnvesteerd kapitaal.

In casu krijgen deze aandelen aldus een vergoeding gelijk aan de OLO op 10 jaar verhoogd met 70 basispunten als de verhouding eigen vermogen/geïnvesteed kapitaal boven de 33 %-grens ligt.

De taakverbreding van de distributienetbeheerders zet het huidig federaal geconcipeerd marktmodel onder druk. Aldus heeft de Vlaamse regulator de Vreg het initiatief genomen om een studie te lanceren die moet toelaten tot een meer optimaal marktmodel te komen.

Uit deze studie bleek dat de marktactoren zich in grote lijnen in het volgende konden terugvinden:

- Het behoud van een federale MIG-versie die moet opgewaardeerd worden om een aantal marktprocesverbeteringen te realiseren en deze smart meter ready te maken.
- Het bestaan op Belgisch niveau van verschillende clearing houses wordt als marktbelemmerend aanzien. Een federaal clearing house zou voordelen bieden op het vlak van onder meer de uitwisseling van klantgegevens en het allocatie- en reconciliatieproces.

In 2009 werd het initiatief genomen om via Synergrid en Febeg vanuit een top down-benadering te onderzoeken of voor de voormelde bijstellingen een gemeenschappelijk realisatietraject kon opgezet worden. Eind 2009 was het nog niet duidelijk of het voormeld ambitieus wijzigingsprogramma deels of grotendeels zal kunnen gerealiseerd worden.

In de loop van 2009 werden de tariefvoorstellen van alle Belgische DNB's goedgekeurd. Hiermee is de eerste meerjarige tariefperiode op distributieniveau een feit. De goedgekeurde tarieven gelden immers tot en met 2012. Dit betekent daarom niet dat deze tarieven tot 2012 volledig vlak blijven. De tarieven worden immers geïndexeerd. Bovendien dienen de netbeheerders tijdens de eerste meerjarenperiode een niet-cumulatieve besparing van de operationele beheerskosten te realiseren van 2,5 % per jaar.

Niettegenstaande de vermelde opgelegde efficiëntieverbetering kan vastgesteld worden dat de DNB-tarieven over alle regio's heen een opwaartse druk ondervinden. Hiervoor zijn in de eerste plaats de hogere kosten voor de openbare dienstverplichtingen verantwoordelijk. Daarnaast zijn er de hogere financieringskosten wegens een aantal belangrijke investeringsprogramma's van de netbeheerders. Bij dit alles mag niet vergeten worden dat hier om gemiddelde tendensen gaat en dat tariefverschillen tussen netbeheerders onderling groot kunnen zijn.

De voorzitter zal in zijn toespraak ingaan op de belangrijke structuurwijzigingen die in 2009 plaats gevonden hebben. Hieruit zal blijken dat voor de gemengde sector de gemeentelijke belangenbehartiging in Publigas en Publi-T binnen Intermixt verzekerd wordt.

Intermixt is immers meer dan het overlegplatform van de gemengde distributienetbeheerders. Intermixt treedt ook voor meer dan een derde van haar activiteiten op als de “werkmaatschappij” van de voormelde holdings en van de Vlaamse financieringsintercommunales.

Bovendien is Intermixt in 2009 het overlegplatform van de Waalse financieringsintercommunales geworden. De Raad van de Waalse zuivere financieringsintercommunales wenst hiertoe de informatie-uitwisseling en het overleg te organiseren over de investeringsmogelijkheden die zich voor de Waalse financieringsverenigingen in de energiesector aandienen. De Waalse zuivere financieringsintercommunales die in dit kader een samenwerkingsovereenkomst met Intermixt hebben afgesloten zijn Finest, Finimo, Idefin, IEG, IPFH, IFIGA, Sedifin en Sofilux.

Mijnheer de voorzitter

Dames en heren,

Tot zover een bloemlezing uit het activiteitenverslag van Intermixt, waaruit nog blijkt dat de rol van de gemeenten in de gas- en elektriciteitssector nog lang niet uitgespeeld is.

Ik dank u voor uw aandacht.